

Soạn Văn: Thuyết minh về một thể loại văn học

Từ quan sát đến mô tả, thuyết minh đặc điểm một thể loại văn học

1. Quan sát

a. Mỗi bài thơ có 8 dòng, mỗi dòng 7 tiếng. Số dòng số chữ ấy là bắt buộc, không được tùy ý thêm bớt.

b. Kí hiệu *bằng, trắc* cho từng bài thơ:

- Vào nhà ngục Quảng Đông cảm tác:

Vẫn là hào kiệt vẫn phong lưu

(T – B – B – T – T – B – B)

Chạy mỗi chân thì hãy ở tù

(T – T – B – B – T – T – B)

Đã khách không nhà trong bốn biển

(T – T – B – B – B – T – T)

Lại người có tội giữa năm châu

(T – B – T – T – T – B – B)

Bủa tay ôm chặt bồ kinh tế

(T – B – B – T – B – B – T)

Mở miệng cười tan cuộc oán thù

(T – T – B – B – T – T – B)

Thân ấy vẫn còn, còn sự nghiệp

(B – T – T – B – B – T – T)

Bao nhiêu nguy hiểm sợ gì đâu

(B – B – B – T – T – B – B)

- Đập đá ở Côn Lôn:

Làm trai đứng giữa đất Côn Lôn

(B – B – T – T – T – B – B)

Lừng lẫy làm cho lở núi non

(B – T – B – B – T – T – B)

Xách búa đánh tan năm bảy đồng

(T – T – T – B – B – T – T)

Ra tay đập bể mấy trăm hòn

(B – B – T – T – T – B – B)

Tháng ngày bao quản thân sành sỏi

(T – B – B – T – B – B – T)

Mưa nắng càng bền dạ sắt son

(B – T – B – B – T – T – B)

Những kẻ vá trời khi lỡ bước

(T – T – T – B – B – T – T)

Gian nan chi kể việc con con

(B – B – B – T – T – B – B)

c. Nhận xét quan hệ bằng trắc:

- Tiếng thứ 4 của các câu luôn trái thanh với tiếng thứ 2 và thứ 6. Ví dụ câu 1 bài *Đập đá ở Côn Lôn*: B – B – T – T – T – B – B
- Các tiếng 2, 4, 6 của các cặp câu 1-2, 3-4, 5-6, 7-8 luôn trái ngược về thanh.
- Các tiếng 2, 4, 6 của câu 1-8, 2-3, 4-5, 6-7 trùng nhau về thanh điệu.

d. Những tiếng hiệp vần với nhau trong bài thơ là ở cuối các câu 1, 2, 4, 6, 8.

e. Thường ngắt nhịp chẵn lẻ: 4/3, 2/2/3

2. Lập dàn bài

Luyện tập

Câu 1 (trang 154 sgk Ngữ Văn 8 Tập 1): Thuyết minh đặc điểm chính của truyện ngắn trên cơ sở các truyện ngắn đã học: *Tôi đi học*, *Lão Hạc*, *Chiếc lá cuối cùng*.

- Mở bài: Truyện ngắn là thể loại truyện ...

- Thân bài:

+ Về dung lượng: Nhỏ

+ Về nhân vật: Thường khá ít nhân vật.

+ Về cốt truyện: Thường đơn giản và ngắn gọn

+ Về nội dung: Đưa ra một ý nghĩa nào đó với cuộc sống.

- Kết bài: Khẳng định vai trò, ý nghĩa của các truyện ngắn.